

חברת

לזמדי שי"ם

לחיזוק לימוד
הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

חושן משנה, מהנאמר בפסוק קורח (לע כח"ו)

האם יכול להיות בעל חי בלי לב?

מתני' אלו טרפות בבהמה ... ניקב הלב...

תוס' (ד"ה ניקב): וניטל הלב והריאה והדקין לא אינטריק למיתני לזכלל נקובים הוא חולין מב. בחכם צבי (שו"ת סי' עד) דן באשה שפתחה בטן תרנגולת להוציא מעיה בשפת השולחן, ולמטה עומד חתול ומצפה לאכול ממה שיפול ארצה, ואומרת האשה שלא מצאה לב בתרנגולת, והתרנגולת בחיותה היתה שמינה ובריאה ככל התרנגולות, אם תולים שודאי נפל הלב ארצה ואכלו החתול או שסומכים על דברי האשה שלא מצאה לב בתרנגולת. וכתב שודאי אי אפשר ששום נברא יחיה אפילו שעה אחת בלא לב ויהיה כאחד הבריאים, לבד אם נטל את הלב ותיכף אחר שנטלוהו שחטו את הבעל חי. ותולים ודאי שנפל הלב ארצה ואכלו החתול, והתרנגולת מותרת.

אמנם בנשאל דוד (שו"ת, יו"ד סי' ב) הביא, שיש מי שאוסר בזה מטעם שיש לה דין טריפה, וכמו שכתבו התוספות (ד"ה ניקב), שמה שלא מנו במשנה במנין הטריפות 'ניטל' הלב והריאה והדקין משום שהוא בכלל 'ניקב' הלב והריאה והדקין שמבואר במשנה שהם טריפות. ומבואר שודאי שיתכן במציאות שיחיה בעל חי בלא לב, שאל"כ לא יהיה לה דין טריפה אלא דין נבילה, וכן נפסק להלכה בשו"ע (יו"ד סי' מס"ה).

רבי יהונתן אייבשיץ, חלק בחריפות על החכם צבי, והפריך את הוכחותיו, הוא סבר אמנם כי לא קיים במציאות שבעל חי יחיה ללא לב, אלא שיתכן שאחד מהאיברים הסמוכים שימש במקום לב באופן זמני. אך החזון איש הכריע להלכה כדעת החכם צבי, ודחה דעתו של רבי יהונתן אייבשיץ, בנימוק שאם אכן הייתה חתיכת בשר בגוף שביצעה אותו פעולה כמו הלב עצמו, הרי שאותה חתיכת בשר נחשבת כלב לכל דבר וענין, שהרי אין כל הלכה הקובעת את צורת הלב או גדלו, וככל שפעולת הלב התבצעה לאשורה בכל צורה שהיא, הרי שהתרנגולת נחשבת עם לב והיא כשרה לאכילה.